

D ů v o d y:

Dovolání oprávněně vytýká odvolacímu rozsudku, že věc posoudil po právní stránce mylně (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), maje za to, že se zažalovaný nárok přičí zásadám zákona o ochraně nájemníků. Máť i zákon o ochraně nájemníků v § 3 ustanovení obdobné předpisu § 1118 obč. zák., že pronajímatel najatých místností (§ 30 zák. o ochr. náj.) může žádati zrušení nájemní smlouvy bez výpovědi, zneužívá-li nájemník najaté místnosti ke značné škodě pronajímatelově. Uváží-li se, že žalovaní najali místnosti od žalobkyně s povinností, čepovati v nich pivo jen z pivovaru žalobkyně a platiti jako nájemné 15 Kč z každého vyčepovaného hl. piva hotově při jeho odběru, že však v najatých místnostech čepují, přestavše odebíráti pivo od žalující strany, konkurenční pivo z jiného pivovaru, z něhož žalobkyni nájemné 15 Kč za každý vyčepovaný hl ovšem neplatí, netřeba obšírně doličovati, že tím zneužívají najatých místností tak, že žalobkyni z toho vzchází značná újma. Žalobkyně je jimi takto připravena nejen o nájemné a o zisk z odbytu vlastního piva, nýbrž poskytuje se zároveň konkurenčnímu podniku příležitost, aby v místnostech žalobkyně, neplatě za ně nájemné, čepoval prostřednictvím žalovaných pivo vlastní. Trpí takto žalobkyně i na příjmech i na svém odbytu a na svém obchodním jméně újmu, kterou nutno uznati za značnou, ani žalovaní i podle vlastního přednesu v první polovici března 1928, tudíž za doby chladné a za slabšího odbytu piva vyčepovali 3 půlhektolitry piva konkurenčního a lze si snadno domyslíti, jakým dojmem musí působiti na zájemnické vrstvy obcenstva, když pivovarský výčep čepuje ve svých místnostech cizí pivo.

Čís. 8596.

Manudukční povinnost soudu.

Stanovení »zákonné činže« vyhovuje požadavku přesnosti činže podle § 1090 obč. zák.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1928, Rv I 1892/28.)

Žalobci domáhali se na žalovaných majitelích domu, by byli uznáni povinnými, pronajmouti jim byt po S-ové. Žalovaní namítli najmě nemohost plnění, ježto byt již pronajali a nejsou s to nájemníka z bytu vypověděti, ježto byt podléhá zákonu o ochraně nájemníků. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly.

N e j v y š š í s o u d zrušil napadený rozsudek a uložil odvolacímu soudu, by o odvolání znovu rozhodl.

D ů v o d y:

Lze odvolacímu soudu dáti v podstatě za pravdu v tom, že žalovaní nemohou s úspěchem odepíráti plnění zažalovaného nároku pro tvrzenou

jeho nemožnost, takže by z tohoto důvodu nebylo lze, prvý rozsudek míti za správný, avšak mylným je právní názor odvolacího soudu, že přes to nebylo lze odvolání vyhověti, protože prý skutkový přednes žalobců a konečný žalobní návrh jsou tak neurčité, že žaloba z tohoto důvodu musela býti zamítnuta. Bylo na soudě, by konaje povinnosti uložené mu v §§ 182 a 431 c. ř. s., třebaže šlo o strany zastoupené právním zástupcem (§§ 432 a 435 c. ř. s.), na ně působil dotazováním anebo jiným způsobem, by věc byla po skutkové stránce podle potřeby vysvětlena a objasněna (§ 182 prvý odstavec c. ř. s.), a stejně bylo na něm, by co do právní možnosti žalobního návrhu, k níž jest hleděti z úřední povinnosti, své pochybnosti (§ 182 druhý odstavec c. ř. s.), měl-li jaké, vytkl a takto dal žalobcům příležitost, by svůj návrh upravili. To bylo v souzeném případě tím více na snadě, ano ze skutkového děje žaloby jasně vyplývá, že žalobcům nešlo jen o to, by žalovaní s nimi nájemní smlouvu o sporném bytu sjednali, nýbrž i o to, by ji sjednali s nájemným tak, jak je určily v předběžném ujednání. Avšak názor odvolacího soudu, že přednes žalobců je právě v té příčině, co do obsahu předběžné smlouvy o výši nájemného, nedostatečným, protože prý žalobci netvrdili, že byla smluvena činže »zákonná«, nýbrž jen prý uvádějí, že zavázal se jim prvžalovaný odevzdati byt »přirozeně za činži zákonnou«, že prý teprve při svém výsledku jako strana žalobci uvedli, že prvžalovaný slíbil přenechati sporný byt za těch podmínek, jak to měla S-ová a jako skutková okolnost to prý žalovanými ve sporu předneseno nebylo, nelze schváliti. Znění odstavce žaloby nikterak neospravedlňuje úsudek, že se prvžalovaný nezavázal přímo, byt jim odevzdati »přirozeně za činži zákonnou«, nýbrž že to byl jen mlčky činěný předpoklad žalobců, a když žalobci při důkazu slyšením stran, připuštěném podle průvodního usnesení též o tomto tvrzení žaloby, seznali, že jim prvžalovaný slíbil byt bez odstupného za těch podmínek, jak ho měla S-ová, nelze v tomto jejich seznání shledati tvrzení nových, v dosavadním skutkovém přednesu neobsažených sporných okolností. Správně lze v něm viděti jen podrobnější vysvětlení toho, jak se předběžná úmluva stala a jaký smysl umluvení »přirozeně zákonné činže« mělo, že žalobci budou platiti tak, jak platila S-ová, činži zákonnou, což je ovšem i »přirozené«, protože si nelze myslet, že by pronajímatel chtěl byt pronajati za činži nižší než zákonnou, protože vyšší činži podle zákona žádati nesmí. Že stanovení »zákonné činže« vyhovuje požadavku přesnosti činže podle § 1090 obč. zák., netřeba při jasném znění §§ 1092, 1054 obč. zák. a ustálené judikatuře o této otázce (rozh. čís. 6066 sb. n. s.) blíže rozebírat. Neobstojí tudíž názor odvolacího soudu, že skutkový přednes žalobců nebyl dosti přesným a že se seznání stran k důkazu slyšených od něho věcně odchýlilo, a neobstojí ani jeho názor, že skutečná, ale v podstatě jen slovná, zřejmým nedopatřením přivoděná a proto nepodstatná a napravitelná vada žalobního návrhu musila míti za následek zamítnutí žaloby. Přes to však nemůže dovolací soud rozhodnouti ihned ve věci samé, protože není dosud po skutkové stránce

zjištěno, zda je tvrzení žalobců, pokud se tkne seznání jejich jako strany o obsahu předběžné smlouvy mít za dokázané.

Čís. 8597.

Sudiště podle § 88, druhý odstavec, j. n.

Jistá spojitost mezi jednotlivými dodávkami nemůže odůvodniti příslušnost podle § 88, druhý odstavec, j. n. i pro obchody, doložené fakturami, které došly po zboží. Pro domáhání se obaplně zjištěného salda z kontokorentního poměru není opodstatněna příslušnost podle § 88, druhý odstavec, j. n., třebas byla na fakturách sudištní doložka.

(Rozh. ze dne 28. prosince 1928, R II 387/28.)

Žalující firma zadala žalobu proti žalovanému spolku o zaplacení za dodávky podle faktur ze dne 24. července 1924, 15. září 1924, 1. října 1924 a 10. října 1924 na sudišti fakturním. Námitku místní nepříslušnosti soud první stolice zamítl, rekursní soud vyhověl námitce ohledně faktur ze dne 15. září 1924 a 10. října 1924 a odmítl žalobu, pokud se zakládala na těchto dvou fakturách. Důvody: Opodstatněn jest rekurs žalované, že nebylo vyhověno její námitce místní nepříslušnosti z důvodu § 88 druhý odstavec j. n., pokud se nevztahuje na faktury ze dne 24. července 1924 a ze dne 1. října 1924, totiž pokud jde o faktury ze dne 15. září 1924 a ze dne 10. října 1924. Zjistil-li soud, že tyto faktury došly později, než zboží, a že tudíž nemohou založiti sudiště podle § 88 druhý odstavec j. n., měl námitce místní nepříslušnosti z důvodu § 88 druhý odstavec j. n., pokud jde o tyto faktury, vyhověti a žalobu, pokud se zakládá na těchto fakturách, odmítnouti, neboť okolnosti prvním soudem uvedené, že mezi jednotlivými dodávkami jest jistá spojitost a že o závazku strany žalované, zaplatiti saldo z kontokorentu, lze spolehlivě rozhodnouti jen po přezkoumání všech poměrů mezi stranami sporných dodávek, nemohou příslušnost soudu odůvodniti. Že šlo o poměr kontokorentní, netvrdila žádná strana a zápisy stran o obchodním spojení o sobě ještě k založení kontokorentu nestačí, nebylo-li mezi stranami alespoň mlčky ujednáno, že jednotlivé položky nemají tvořiti samostatné závazky a pohledávky, nýbrž že jedinou pohledávkou má býti teprve konečné saldo. Že tomu tak bylo v souzeném případě, nebylo žádnou stranou tvrzeno. Vzhledem k tomu, že ustanovení § 88 druhý odstavec j. n. musí jako zvláštní ustanovení býti vykládáno způsobem obmezujícím, nemůže jistá spojitost mezi jednotlivými dodávkami odůvodniti příslušnost podle § 88 druhý odstavec j. n. co do obchodů, podle faktur, které došly po zboží, a nemůže ani okolnost, že soud se musí při rozhodnutí o závazku žalované zabývat přezkoumáváním všech mezi stranami sporných dodávek jako otázek předchozích, příslušnost tu odůvodniti i na tyto obchody.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu žalobkyně.